

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag1

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 1 A
2513 AA S GRAVENHAGE

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
T 070 333 44 44
F 070 333 40 33
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Onze referentie
AV/PB/2011/5883

Bijlagen

Onderzoek naar alternatieve
risicovrije rentes voor
pensioenfondsen

Datum 17 mei 2011

Betreft Onderzoek naar alternatieve risicovrije rentes voor pensioenfondsen

Hierbij bied ik u het onderzoek naar mogelijke alternatieve risicovrije rentes aan. Uw Kamer heeft op 9 november 2010 de gewijzigde motie Van Dijck c.s. aanvaard waarin om dit onderzoek wordt gevraagd (Kamerstukken II 2010/11, 32 043, nr. 17). Het onderzoek is uitgevoerd door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en De Nederlandsche Bank.

Op basis van dit onderzoek heb ik vooralsnog geen conclusies getrokken met betrekking tot de meest wenselijke risicovrije rente. Zoals ik heb aangegeven in mijn brief van 12 november 2010 (Kamerstukken II 2010/11, 32 043, nr. 18) zullen deze conclusies onderdeel uitmaken van het totaalpakket van oplossingen voor de structurele problematiek van de pensioensector.

Het onderzoek is vooral gericht op de risicovrije rente. De volatiliteit van de dekkingsgraden van pensioenfondsen en de mogelijkheden om deze te dempen komen slechts in beperkte mate aan de orde. In het kader van de aanpassing van het financieel toetsingskader zal ik echter maatregelen voorstellen om juist deze volatiliteit te matigen. Zodra het lopende overleg over het totaalpakket met de sociale partners is afgerond, wordt uw Kamer nader geïnformeerd.

Het onderzoek is besproken met het Actuarieel Genootschap en de Pensioenfederatie.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

H.G.J. Kamp